

V SREDIŠČU POZORNOSTI

Program 80

V ŠIŠKI BI TAKOJ POTREBOVALI 3.700 STANOVANJ — PROGRAM, KI OPOZARJA IN USMERJA — POTREBA, NE »MEGALOMANSTVO«

Letos pozimi je izšel eden od najboljšejših stanovanjskih programov doslej, ki je zajel programiranje na vseh gradbeno zanimivih zemljiščih v občini. Program obravnava poleg stanovanjske gradnje tudi vse komunalne probleme in investicije v objekte družbenega standarda, ki jih postavlja pred nas stanovanjska gradnja. Ko je šla v javnost prva ideja o tako širokem programiranju, je bila malodane »etiketirana« z megalomanstvom. Danes govore podatki drugače. Če bi hoteli v Šiški odpraviti najnujnejše stanovanjske probleme po načelu eno gospodinjstvo — eno stanovanje, bi takoj potrebovali 3.700 novih stanovanj. Takšna je namreč razlika med številom stanovanj in gospodinjstev. Nad 1100 šišenskih stanovanj nima drugih instalacij kot zgolj električne. Skupno število podstandardnih stanovanj pa že sega v številko 4.600.

Ob dejstvu, da je Šiška industrijsko najmočnejša občina v Ljubljani, saj je skoraj ena tretjina delavcev v industriji zaposlenih v naši občini, je ta problem toliko bolj pereč. Na ta odprta vprašanja opozarja Program 80 in nas sili k razmišljanju ter k akciji.

POTREBA, NE »MEGALOMANSTVO«

PROGRAM 80 in njegove zasnove so plod večletnih izkušenj, delovnih prizadevanj in realnih ocen vseh odprtih vprašanj na področju urbanizma, stanovanjske gradnje in komunale, s katerimi se je srečevala občinska skupščina, njeni organi, družbenopolitične organizacije, strokovne službe in gradbeništvo. Vprašanja, katera obravnava program, niso samo vprašanja, ki zadevajo občino Ljubljana-Šiška, ampak imajo z majhnimi razlikami enak obseg na celotnem ljubljanskem območju. Ob mnogih vprašanjih, ki jih je odprl program, je bil najpogosteje prizadet naš delovni človek, še zlasti tisti, ki mu dohodek ni dopuščal, da bi si rešil svoj stanovanjski problem.

Program 80 je že po svoji zasnovi obsežno delo, ki je skušalo povezati in usmeriti čimveč dogajanj s področja urbanizacije, komunale, stanovanjske in druge gradnje. O večini teh vprašanj so pogostoma potekale razprave na občinski skupščini, mestni skupščini, v družbenopolitičnih organizacijah, v svetih za urbanizem, stanovanjske in komunalne zadeve, za gospodarstvo in na zborih delovnih ljudi, tako v delovnih organizacijah, kot v krajevnih skupnostih. Obravnava teh vprašanj pa je bila pogostoma usmerjena le na nekatera od odprtih vprašanj, zato smo zaradi obilice zelo konkretnih primerov često izgubljali pregled nad celoto. Z vso obilico odprtih nalog, načrtov, sklepov in predlogov se je najpogosteje srečeval upravni odbor Sklada za komunalno urejanje zemljišč Skupščine občine Ljubljana-Šiška, zato ni čudno, da se je ravno tu porodila misel povezati vse, kar je bilo storjenega v občini na področju urbanizma, urejanja zemljišč, komunalne in stanovanjske ter poslovne gradnje v enoten program. Ta naloga ni bila lahka, zahtevala je oceno dosedanjih dosežkov in mnenja delovnih organizacij s

Program 80 je spregovoril tudi o njih

področja komunale in gradbeništva. Že pri samem snovanju osnutka programa se je vključilo v delo razen Ljubljanskega urbanističnega zavoda in Standard-investa, ki je nosil največjo težo naloge, še več organizacij s področja gradbeništva. Načela, ki jih je obravnaval »Program 80«, so bila prvič objavljena v Javni tribuni, tako da so že v začetku leta 1973 našla pot do slehernega šišenskega občana. O programu samem je potekala razprava v okviru občinske konference SZDL Ljubljana-Šiška, na klubu odbornikov in na več zborih volivcev. Razprava je dala mnogo koristnih predlogov, ki jih sedanji izpopolnjeni in razširjeni program obravnava in upošteva.

POMEMBNA NALOGA

V razpravah, ki so sledile objavljanju programa, se je pokazala težnja, naj bi program kar najbolj popolno obravnaval celotno področje občine; temu skuša to gradivo slediti. Če je kje nepopoln, to ni na škodo programa samega, saj program ni, niti ne sme biti zavidalni načrt za celotno področje občine. Morda bi kopičenje posameznih podatkov, ki so sicer

za določen kraj zelo pomembni, oslabilo srž programa. Bistvo programa je v tem, da nas opozarja na obseg nalog v stanovanjski in poslovni gradnji, urbanizaciji, komunali, zemljiški politiki in vseh vprašanjih: od šolstva do rekreacije, z vsakokratnimi posegi na omejenih področjih, ki jih ima občina v stanovanjskem, komunalnem in poslovnem pogledu. S prikazom možnih stanovanjskih enot v posameznih soseskah, komunalnih presežkov, energetskih virov in prometnega režima, daje program kvalitetna izhodišča za kasnejše ekonomske presoje posameznih sosesk in etapnosti gradnje na območju občine. Ob tem sledi program načelom GUP in se istočasno usklajuje s programi ljubljanskih občin ter s programom svojih sosesk pokriva fizično in časovno sprejeti srednjeročni program občine Ljubljana-Šiška. Program 80 je po svoji zasnovi področno in časovno širši od srednjeročnega programa stanovanjske izgradnje v občini, vprašanje stanovanjske gradnje obravnava bolj kompleksno in jih osvetljuje iz širših vidikov. To pa je zlasti pomembno za oceno vseh potrebnih investicij, ki morajo spremljati usmerjeno stanovanjsko izgradnjo, čeprav niso povezane s samo gradnjo stanovanj. Program 80 bo lahko podal koristna izhodišča za

Zanimiva področja za gradnjo

Področje soseska	Po številu				V m ² neto površ.			
	Skupaj	Vrsta gradnje			Skupaj	Vrsta gradnje		
		bločna	org. ind. gr.	indiv. grad.		bločna	org. ind. gr.	indiv. grad.
Skupaj	14.565	11.445	2.000	1.120	1.007.938	673.538	200.000	134.400
1. Prenova Stare Šiške SS-1 in SS-2	1.170	1.170	—	—	68.855	68.855	—	—
2. Stara Cerkev SS-4	85	85	—	—	5.002	5.002	—	—
3. Med Celov., Šiš., Vod., Steg. SS-6	160	160	—	—	9.416	9.416	—	—
4. Dravljice 1-SS-7/1	1.100	1.100	—	—	64.630	64.630	—	—
5. Dravljice 2-SS-8/2	1.380	1.380	—	—	81.315	81.315	—	—
6. Koseze — SS-9	1.100	750	350	—	79.140	44.140	35.000	—
7. Drav. gmaj. SS-10	1.030	700	300	30	74.795	41.195	30.000	3.600
8. Šentvid SS-107 in SS-108	750	750	—	—	44.140	44.140	—	—
9. Stanežiče — SS-11, 110, 111	5.090	4.900	—	190	311.165	288.365	—	22.800
10. Podutik SS-104	1.700	—	1.100	600	182.000	—	110.000	72.000
11. Medvođe z okolico	1.000	450	250	300	87.480	26.480	25.000	36.000

Povečanje števila prebivalstva v občini po zaključku programa

Soseska oziroma kraj in območje	Število prebivalcev po realizaciji Programa 80
1. Skupaj:	111.960
2. SS-1 — Stara Šiška	8.000
3. SS-2 — med Drenikovo, Aleš. in Gor. žel.	2.000
4. SS-3 — med Celovško, Djak., Gor. žel. in Aleš. ulico	7.000
5. SS-4 — med Celovško, Gospodinjsko, Zvezno, Vodnikovo in Staro cerk.	3.500
6. SS-5 — med Celovško, Šišensko, Pod hribom in Na jami	10.500
7. SS-6 — med Celovško, Šišensko, Vodnikovo in Steg.	11.000
8. SS-7 — med Celovško, Steg., novo Vodnikovo in novo Draveljsko	5.500
9. SS-8 — med Celovško, novo Draveljsko, novo Vodnikovo in novo Na Trati	5.000
10. SS-9 — Koseze	6.700
11. SS-10 — Draveljska gmajna: območje med Vodn., Steg., obvozno železnico in Podutik	4.500
12. SS-12 — Podutik: funk. območje obsega Podutik, Kamno gorico, Dolnice, Glince	7.000
13. SS-106 — Pržanjan—Podgora	2.500
14. SS-107 — Šentvid, med Novo Celovško in Gor. žel. do pokopališča	3.500
15. SS-108 — Šentvid—Vižmarje, med Celovško in Gor. žel.	2.500
16. SS-109 — Guncelje	1.000
17. SS-110 — Vižmarje nad klancem	2.000
18. SS-111 — Vižmarje pod klancem	1.500
19. SS-112 — Brod	2.000
20. SS-11 — Stanežiče: funk. območje obsega: Dvor, Stanežiče in Medno	18.000
21. Medvode z okolico	8.260
22. Ostala področja	3.000

bodoča snovanja nalog, ki jih bo prevzemala občinska skupščina pri srednjeročnih in kratkoročnih usmerjenih stanovanjske gradnje, zato tudi ne more dobesedno podajati predlogov etapnosti. Ti predlogi morajo temeljiti na širših družbenih dogovorih, za katere pa organizacije, ki so predlagale program, niso pristojne. Program 80 je zato potrebno razumeti kot obširno delovno nalogo, pri katere realizaciji sme prevzeti vodilno vlogo le občinska skupščina.

PREPREČEVANJE STIHIJNOSTI

Poudariti moramo rdečo nit, ki teče skozi ves program: to je preprečevanje stihijnosti v stanovanjski gradnji in stihijnosti v oblikovanju cen. Delovne organizacije, ki so podprle program, pa so s svojim delovnim prispevkom omogočile primerno izbiro novih tehnologij in projektov. Projektiranje ni več ločeno delo, ampak se vključuje v proces urbanizacije. Ker ni namen Programa 80 samo projektiva in zbiranje sredstev za te naloge, marveč realizacija načrtovanih gradenj, je toliko bolj potrebno, da se družbenopolitične skupnosti vključujejo kot pomembni dejavniki v program.

Stanovanjski fond je na nekaterih področjih občine Ljubljana-Siška močno dotrajan in pomeni že dolga leta breme stanovanjskemu gospodarstvu. Od družbenopolitičnih odločitev bo odvisna prenova tega fonda, določena etapnost, s tem pa tudi število objektov za rušenje. Danes težko govorimo, koliko objektov bo potrebno odstraniti in nadomestiti za ves program, saj ponekod urbanistične rešitve še niso sprejete, čeprav so v večini primerov v fazi programa. Potrebe po nadomeščanju objektov in stanovanj pa so navedene za vsak zazidalni otok v Šiški in analizi in obračunih stroškov priprave zemljišča.

HIPERPRODUKCIJE NE BO

Program 80 temelji na demografskih raziskavah za območje občine. Ta nam dajejo dokaj osupljive podatke, ki nam nalagajo večje naloge pri usmerjanju gradnje stanovanj za potrebe delavcev. Že samo podatek, ki govori, da je v občini mnogo več delovnih mest v industriji kot v ostalih ljubljanskih občinah, nam narekuje, da takoj usmerimo vse svoje sile v gradnjo stanovanj za najem. Ta problem vedno znova odpirajo proizvodne organizacije v Šiški, saj v marsikateri niso delovna mesta zasedena prav zaradi pomanjkanja

družbenih stanovanj. Če upoštevamo samo prazna delovna mesta in zastareli stanovanjski fond, bo lahko program komaj zadoščal s svojimi predvidenimi letnimi plani za takšno povečanje stanovanjskega fonda, kot ga bo zahteval predvideni razvoj industrije v občini. To pa pomeni, da se ne smemo bati kakršnekoli hiperprodukcije stanovanj. Usklajenost proizvodnje stanovanj z razvojem gospodarstva v občini je zagotovljena, smatramo pa, da delovne organizacije ne bodo smele prepustiti skrbi za stanovanjsko gradnjo izključno gradbeništvu in družbeni skupnosti. Kot vlagatelji v stanovanjski fond bodo dosegle nedvomno večji uspeh pri razreševanju svojih stanovanjskih potreb v stalnejših oblikah sodelovanja; s svojim vplivom bodo lahko nevtalzirale težnje, da bi se cena stanovanj oblikovala po tržnih razmerah. Delovne organizacije naj ne bi bile samo kupec stanovanj za potrebe svojih delavcev, ampak tudi faktor, ki bo vplival na gradnjo kot investitor. Prvi koraki v tej smeri so že doseženi.

Program 80 je sprejel kot program svojega dela upravni odbor Sklada za komunalno urejanje zemljišč. Program temelji na že sprejeti urbanistični dokumentaciji, na dokumentaciji, ki jo je naročila občinska skupščina in na nekaterih urbanističnih programih. Valorizacija zemljišč je zajela vse soseske, ki jih obravnava Program 80, čeprav so zaradi nekaterih neprimerljivih podatkov rezultati opravljene valorizacije vprašljivi. Dokončno pa bo mogoče dopolniti program ob sprejetju MUP, ki bo predvidel obseg in dopolnitev zazidljivih površin še za ostala področja občine, za katera do sedaj še nimamo primernih izhodišč. Zavedamo se, da ob organizirani in usmerjeni gradnji potrebujemo še več razpoložljivih zemljišč za dopolnitve v obstoječih naseljih.

Opomba:
GUP — Generalni urbanistični plan
MUP — Medobčinski urbanistični plan

Stanovanja v blokih po programu

Vrsta stanovanj	Struktura %	Število stanovanj
1. Triinpol sobna	4,51	516
2. Trisobna	5,10	582
3. Dvoipol sobna	2,26	259
4. Dvosobna	56,19	6.433
5. Enoinpol sobna	15,48	1.771
6. Enosobna	5,16	591
7. Garsonjera	11,30	1.293
8. Skupaj	100	11.445

USPEŠNO DELO

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu je lani zelo uspešno opravil svoje poslanstvo. Prvenstvena naloga je bila preventivna vzgoja občanov, predšolskih in šolskih otrok v cestnem prometu, uspeli pa so izročiti namenu prometni kabinet na Celovski cesti, ki je za šolsko mladino pomemben pripomoček.

Za letošnje leto člani sveta načrtujejo vrsto nalog, med katerimi je na prvem mestu organizacija predavanj s prometno tematiko v šolah in vojašnici »Boris Kidrič« ter nadaljevanje preventivne vzgoje občanov. Skušali bodo opremiti prometni kabinet v Medvodah ter pripraviti posvetovanje varnostnih inženirjev in tehnikov ter predsednikov in tajnikov krajevnih skupnosti o problematiki prometa.

Pionirji-kolesarji so tekmovali

Pesem je donela

V Utiku je bila v soboto, 18. maja že četrta tradicionalna revija pevskih zborov občine Ljubljana-Siška, ki sta jo pripravila zveza kulturno-prosvetnih organizacij občine Ljubljana-Siška in odbor za praznovanje krajevnega praznika v KS Bukovica—Šenkov turn v počastitev krajevnega praznika.

Sodelovalo je devet zborov: kot gostje zbor DPD Svoboda iz Mengša in oktet bratov Pirnat, iz šišenske občine pa moški, ženski in mešani pevski zbor KUD Oton Župančič iz Sore pod vodstvom Mihe Gabra, moški zbor društva upokojencev Ljubljana-Sentvid pod vodstvom Primoža Cedilnika, mladinski moški zbor KUD Franc Rozman-Stane iz šolskega centra RSNZ iz Tacna pod taktirko Toneta Lotriča in moški zbor ZB NOV Zgornja Šiška pod vodstvom dr. Franceta Pergarja.

Poslušalci, med njimi so bili tudi predsednik občine Šiška inž. Plemenitaš, podpredsednica občine Šiška tov. Leničeva, predsednik občinskega komiteja ZK tov. Hribar, predstavnik mestne zveze kulturno-prosvetnih organizacij tov. Butkovič in predsednik zveze kulturno-prosvetnih organizacij Šiška tov. Kolar, so z velikim zanimanjem spremljali pester program, še posebej pa so bili navdušeni ob petju okteta Pirnat in zbora ZB NOV Zgornja Šiška, ki je zapel tudi rusko pesem Kalinka.

Vsi zbori so prejeli spominske plakete, nato pa je po prenovljeni, slovesno okrašeni in nabito polni dvorani zadonela pesem Radovana Gobca — Pesem o slavi — v izvedbi združenih pevskih zborov iz občine Ljubljana-Siška pod vodstvom dr. Franceta Pergarja.

Franc Kmetič